

**NORSKE
LAKSEELVER**

Organisasjon for fiskerettshavere i
lakse- og sjørrrettførende vassdrag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland
N-0135 Oslo
Kontoradresse: Schweigaardsgate 34 C, Oslo
Telefon: 22054870
E-post: post@lakseelver.no
Org nr: 971281693
Bankgiro: 8101 05 37886
Internett: www.lakseelver.no

Fiskeri- og kystdepartementet
Grubbegt. 1,
Postboks 8118 Dep, 0032 Oslo

deres ref; 201200731- /CGR

vår ref;

Oslo, 30.11.12

Hørings svar, Forslag til lov om endringer i lov 17 juni 2005 om akvakultur

Vi viser til høringsbrev av 19 sept. 2012. Utkast til lov om endring kommenteres paragraf for paragraf.

§ 10. Miljønorm

Vi følger argumentasjonen og støtter prinsippet for ny tekst i § 10, men synes at foreslåtte tekst skaper en uheldig sirkelargumentasjon. I forslagetets andre del, setning 2 presiseres det at plikten til å redusere risikoen for uheldige konsekvenser for miljøet skal anses som oppfylt når driften er gjennomført i tråd med gjeldene regelverk. Denne presiseringen annullerer på mange måter frasen "så langt som mulig" i setningen før, og avdekker at paragrafen setter et likhetstegn mellom lovlydig drift og miljømessig akseptabel drift. Det er slett ikke gitt. Det er ingen grunn til å tro at Norsk oppdrettsnæring på generell basis ikke har vært drevet lovlydig. Allikevel er det denne lovlydige driften som har ført til dagens store miljøproblemer knyttet til lakselus og rømt oppdrettslaks. Dette har jo også blitt betydelig kritisert av Riksrevisjonen, som har stilt spørsmål om forvaltningen har de riktige verktøyene for å sikre miljømessig forsvarlig drift.

Selv om forslag til ny lovtekst blir vedtatt, må man gjøre mer enn å følge loven for å hindre uakseptable følger for miljøet. Det er dessverre et alvorlig problem for denne loven

Om merking

Vi støtter forslaget om å kunne påby merking av akvatiske organismer i oppdrett. I høringsdokumentet der ulike merkemeter omtales, vises det til Mattilsynets anbefaling vedrørende fettfinneklipping som tiltak og merkemeter. Det poengteres i høringsdokumentet at Mattilsynet mener dette ikke er tilrådelig ut i fra en vurdering av dyrevelferd opp mot kostnader og miljøgevinst. Av en eller annen grunn vises det ikke til at Fiskeridirektoratet, i samme brev av 2. juli, konkluderer helt motsatt av Mattilsynet. Fiskeridirektoratet sier i dette brevet at antatt nytteverdi tilsier at fettfinneklipping bør innføres for all oppdrettsfisk på nasjonalt nivå, så snart som mulig. Det nevnes heller ikke i høringsnotatet at Fiskeri- og kystdepartementet, i et svar til Mattilsynet og Fiskeridirektoratet den 19. september, konkluderer med at det ikke er aktuelt å kreve fettfinneklipping av all oppdrettsfisk på kort eller mellomlang sikt. Norske Lakseelver mener, på bakgrunn av anbefalinger både fra Arealutvalget og Fiskeridirektoratet, at FKDs konklusjon er prematur og tatt på feil grunnlag.

Dette vil vi utdype, men først vil vi poengtere viktigheten av en merkeordning som innebærer at rømt oppdrettsfisk både raskt og enkelt kan gjenkjennes, og at den deretter like raskt og enkelt kan spores tilbake til rømmingskilden. I Hardangerfjorden og Åkrafjorden ble det tidligere i høst rapportert om rømt oppdrettslaks. Ingen har meldt om rømming og Fiskeridirektoratet som jobber med saken har en vanskelig jobb. Så lenge kilden ikke er oppdaget kan det fremdeles være en merde som står og lekker

fisk. Med merking ville denne kilden vært kjent for lenge siden, og fortsatt rømming kunne vært stanset. Det er videre svært viktig at rømt oppdrettsfisk også kan identifiseres i elv. Dette har blitt stadig viktigere ettersom gjenutsetting av spesielt viktige avlsdyr har blitt et viktig redskap i lokal forvaltning av sårbare laksestammer. Da er det avgjørende at man ved avlving og gjenutsetting kan være 100 % sikker på fiskens identitet. Oppdrettslaks som har rømt på et tidlig stadium kan være svært vanskelig å skille fra villfisk.

Nå følger noen kommentarer til brev av 2 juli fra Mattilsynet og Fiskeridirektoratet til FKD, siden dette brevet er vektlagt i høringsnotatet.

1. Mattilsynet sier at fettfinnen inneholder nervefibre og at klippingen derfor vil medføre smerte. Dette er en grov forenkling av virkeligheten, og på grensen til feilaktig. Vi har ingen grunn til å trekke Mattilsynets kompetanse i tvil, og tror derfor at dette skyldes uheldig formulering. For det første, og på generell basis, betyr ikke tilstedeværelse av nerver at det foreligger evne til smertepersepsjon. For det andre, og spesielt gjeldende fisk, betyr ikke eventuell tilstedeværelse av sensorer som registrerer trykk og andre ytre påkjenninger (smertestimuli) at fisk har en opplevelse av det vi kaller smerte. Uten å gå i dybden, er eventuell tilstedeværelse av smertefølelse hos fisk et forskningsområde der det ikke foreligger noen konklusjon, og der det er stor uenighet i fagmiljøet. Bl.a. skyldes dette at fiskehjernen mangler de deler som er satt i sammenheng med smertefølelse hos for eksempel pattedyr.
2. Klipping av fettfinne har vært praktisert i kultiverings- og forskningssammenheng i svært lang tid, og er sannsynligvis blant de aller mest utprøvde, benyttede og skånsomme merkemethodene for laksefisk.
3. Finneslitasje er en av de vanligste produksjonslidelsene hos oppdrettsfisk, og spesielt ryggfinne, og brystfinner er utsatt hos laks. Denne delvise nedslitingen av finner medfører at en vesentlig del av finnearealet blir borte. Hvis det først vises til ulempe og smerte knyttet til rask fjerning av den svært lille fettfinnen hos laksunger, burde det vært vesentlig større fokus på langsom og gradvis amputasjon av andre ekstremiteter hos oppdrettsfisk. Ikke minst vet man at sårheling i fiskehud i utgangspunktet er en meget rask prosess etter en akutt hendelse som fettfinneklipping, men vedvarende slitasje av et sår område i huden (finner) vil holde slitasesår åpne over lang tid. Vår konklusjon på dette punktet er at sårdannelse, hudskader og eventuelle dyrevernaspekter knyttet til dette, er så vidt omfattende under regulære oppdrettsbetingelser at fettfinneklipping, uansett ulempe, vil medføre en ubetydelig merbelastning for fisken.
4. Selv om det ikke er et primærmål ved en merkeordning, er det rimelig å regne med at et merkepåbud og oppryddingsansvar vil virke avskrekkende og føre til økt fokus på rømmingssikring. Det kan ventes at både offisielle rømmingstall, og ikke minst uoffisielle rømmingstall vil reduseres vesentlig om merking innføres. Hvis man legger til grunn at en del rømt oppdrettsfisk vil ha dårlige forutsetninger for å klare et liv i forvillet tilstand, vil man kunne regne med at en obligatorisk merkeordning vil hindre det dyrevelferdsproblemet som rømming potensielt innebærer. Det vil også forhindre at det produseres avkom av oppdrettsfisk, som har dårligere overlevelsessevne enn villfisk. Også dette faktum har et dyrevernaspekt.
5. Kostnadsreduksjon er viktig for oppdrettsnæringen. Det bestrides ikke at fettfinneklipping vil medføre kostnader i den størrelsesorden Mattilsynet har beregnet; 75-100 mill kroner for all oppdrettslaks som settes i sjøen (250 millioner individer årlig). I denne sammenheng bør det bemerkes at svinnet i oppdrettsnæringen gjennom flere år har ligget på ca 20 % på landsbasis, rømming inkludert. Om man antar en gjennomsnittlig slaktevekt på 5 kg og en gjennomsnittspris til oppdretter på kr 30 per kilo, innebærer dette svinnet 7,5 mrd kroner i tapte inntekter. Oppdrettsnæringen burde med andre ord ha et betydelig potensial for å tjene inn utgiftene til merkekostnader ved å fokusere på reduksjon av svinnet. En fisk som rømmer eller går tapt på annen måte har med dagens laksepris en slakteverdi på kr 150. Da blir en merkekostnad på 30-40 øre svært lite til sammenlikning. Oppdrettsnæringen lever godt med et svinnet med tapspotensial på 7,5 mrd. Da har de også råd til en merkekostnad til 100 mill.
6. Det er nylig påvist at innblanding av rømt oppdrettsfisk har ført til genetiske endringer i flere norske bestander av villfisk. Dette er varige endringer. Det betyr i klartekst at regjeringens mål om at rømt oppdrettsfisk ikke skal føre til varige genetiske endringer i ville bestander er brutt i disse elvene for evig og alltid. Fettfinneklipping av all oppdrettslaks kan, slik det er sagt av Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, lette uttak av oppdrettslaks i elv. Dette kan videre forhindre at slike genetiske endringer oppstår i andre norske laksebestander. Nytteverdien, eller den økonomiske verdien av å unngå dette kan selvsagt ikke beregnes, men det kan være liten tvil

om at fettfinneklipping for å unngå dette, ikke vil være et brudd på dyrevernlovens bestemmelser om ikke å la dyr lide i utrensmål. Fettfinneklipping for å unngå dette må i aller høyeste grad kunne sies å være "trensmål"

§ 11. Miljøovervåkning

Vi støtter forslaget, men påpeker at det i høringsnotatet snakkes om lokalitetens influensområde, mens det i utkast til lovttekst står resipientområde. Sistnevnte uttrykk er ikke nærmere definert i høringsnotatet, men det antas at man skal legge samme forståelse til grunn. Vi legger ellers merke til at det er spesifisert at det skal foretas nødvendige miljøundersøkelser. Dette betyr, slik vi ser det at det skal brukes andre miljøundersøkelser enn det NS 9410 og de såkalte MOM-undersøkelsene legger opp til. NS 9410 er en standard som er utviklet for overvåkning av bløtbunnslokaliteter. De langt fleste oppdrettslokaliteter ligger i dag over hardbunnsområder. Da kan man ikke bruke NS 9410, og det vil være nødvendig å legge en annen undersøkelsesmetodikk til grunn.

§ 13a. Ansvar for rømte organismer

Norske Lakseelver har tatt til orde for en ordning om at forurenser skal betale, også gjelder skal gjelde for akvakulturvirksomhet. Vi støtter derfor forslaget. Det synes også fornuftig at oppdrettere som kan dokumentere at fisken ikke stammer fra deres virksomhet, kan slippe deltakelse i poolen. Norske Lakseelver mener dette vil stimulere til frivillig merking av oppdrettslaks.

Resterende paragrafer

Når det gjelder paragrafer f.o.m § 26, har Norske Lakseelver ingen spesifikke kommentarer. På generell basis støtter vi det bærende prinsippet i forslaget, om at det ikke skal være mulig å organisere seg bort fra et miljøansvar. Loven må være tydelig at alle virksomheter som er involvert i akvakulturdrift har et klart ansvar for miljøpåvirkninger av virksomheten. Det må likeledes være helt klart at det ikke skal være mulig å tjene på lovovertridelser, enten de er begått med forsett eller overlegg, eller ved uaktsomhet eller tilfældigheter.

Mvh

Erik Sterud
Fagsjef
Norske Lakseelver